

Магістр 2 курсу
фінансового факультету ХНЕУ

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОЛОЖЕНЬ ПРО ГОЛОВНЕ КОНТРОЛЬНО-РЕВІЗІЙНЕ УПРАВЛІННЯ УКРАЇНИ ТА ПОЛОЖЕННЯ ПРО ДЕРЖАВНУ ФІНАНСОВУ ІНСПЕКЦІЮ УКРАЇНИ

Анотація. Подано основні аспекти порівняльної характеристики положень про Головне контрольно-ревізійне управління України та положення про Державну фінансову інспекцію України. Здійснено авторські узагальнення щодо законодавчих актів. Подано авторський висновок про зміни в основних положеннях законодавчих актів, що закріплюють основні функції Державної фінансової інспекції у здійсненні державного фінансового контролю в Україні.

Аннотация. Представлены основные аспекты сравнительной характеристики положений о Главном контрольно-ревизионном управлении Украины и положения о Государственной финансовой инспекции Украины. Сделаны авторские обобщения относительно законодательных актов. Представлен собственный вывод об изменениях в основных положениях законодательных актов, закрепляющих основные функции Государственной финансовой инспекции в осуществлении государственного финансового контроля в Украине.

Annotation. The basic aspects of the comparative characteristics of the provisions of the Main Control and Revision Office of Ukraine and the provisions of the State Financial Inspection of Ukraine. The author's generalizations regarding the legislation are given and her own conclusion about changes in the basic provisions of laws that reinforce the basic functions of the State Financial Inspection of the state financial control in Ukraine is made.

Ключові слова: суб'єкт контролю, об'єкт контролю, завдання, підконтрольні об'єкти.

На сьогодні у сфері державного фінансового, податкового й митного контролю відбувається реформація та реорганізація функцій цих організацій та їх підрозділів. З огляду на курс сьогодишнього уряду на Євроінтеграцію, Україна потребує реформування застарілих систем контролю, які не довели своєї ефективності за 20 років незалежності країни. Основним недоліком системи контрольних органів, а саме органів, що відповідають за здійснення фінансового контролю в Україні, було дублювання функцій, що призводило до недоцільного існування деяких органів і підрозділів. Саме реорганізація та зменшення кількості таких підрозділів і організацій призведе до зменшення видатків на утримання таких організацій, часткове знищення корупції, підвищення ефективності здійснення державного фінансового контролю в Україні.

Як показало дослідження двох законодавчих актів, таких, як "Положення про Державну фінансову інспекцію України", затверджену Указом Президента України від 23 квітня 2011 року, і Закону України "Про державну контроль-ревізійну службу в Україні" від 26 січня 1993 року, можна виділити три основні позиції, в яких відбулися зміни. А саме: основні функції щодо об'єкта контролю, основні завдання, діяльність підконтрольних об'єктів. Основні функції – це викриття на підконтрольних об'єктах порушень принципів законності, ефективності, доцільності й економії в процесі формування та використання державних фінансових і матеріальних ресурсів, відхилень від прийнятих норм, стандартів, притягнення винних до відповідальності, усунення відповідних недоліків, порушень тощо. У цьому аспекті відбулося деяке розширення процесів діяльності суб'єкта господарювання, що знаходиться під безпосереднім контролем суб'єкта фінансового контролю, а саме посилення контролю за аспектами діяльності суб'єкта господарювання, що підвищить ефективність фінансового контролю. Основні завдання – забезпечення законності, ефективності фінансової дисципліни й раціональності в процесі формування, розподілу, володіння, використання та відчуження активів, що належать державі. Отже, в цьому напрямі подано значно узагальнене завдання щодо здійснення фінансового контролю [1]. Таке узагальнення дає точне визначення завдань, які має виконувати Державна фінансова інспекція, а тому впливає на

підвищення ефективності виконання завдань її підрозділами. Підконтрольні органи – це суб'єкти господарської діяльності та інші установи, які здійснюють свою діяльність за кошти Державного бюджету України [2]. Об'єкти контролю – це повний комплекс або окремі процеси фінансово-господарської діяльності суб'єкта господарювання, на які спрямовуються контрольні заходи суб'єкта фінансового контролю [2; 3]. Щодо цього пункту, то можна сказати, що має місце також деяке узагальнення [3; 4]. Таке спрощення дає можливість чітко розуміти, які функції покладені на працівників Державної фінансової інспекції.

Провівши аналіз та порівнявши два законодавчих акти, можна сказати, що діяльність Державної фінансової інспекції була значно узагальнена. Результати порівняння наведені в таблиці.

Таблиця

Порівняльна характеристика положення про Головне контрольно-ревізійне управління України та положення про Державну фінансову інспекцію України

Назва 1	Державна фінансова інспекція 2	ГоловКРУ 3
Основні функції здійснення державного фінансового контролю щодо об'єктів контролю	Виконання функцій з управління об'єктами державної власності [5]	Використання і збереження державного та комунального майна, в тому числі майна, що передане в користування [5]
	Цільове використання коштів державного і місцевих бюджетів [5]	
	Цільове використання і своєчасне повернення кредитів (позик), одержаних під державні (місцеві) гарантії [5]	Усунення недоліків і порушень, виявлених ревізіями та перевітками, а в разі потреби вживання додаткових заходів для їх усунення [5]
	Складання бюджетної звітності, паспортів бюджетних програм та звітів про їх виконання (у разі застосування програмно-цільового методу у бюджетному процесі), кошторисів та інших документів, що застосовуються в процесі виконання бюджету станом внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту у розпорядників бюджетних коштів [5]	
	Усунення виявлених недоліків і порушень [5]	
Основні завдання	Реалізація державної політики у сфері державного фінансового контролю, а також внесення пропозицій щодо її формування [5]	Підготовка пропозицій щодо формування державної політики у сфері державного фінансового контролю; забезпечення в установленому порядку реалізації державної політики у сфері державного фінансового контролю за використанням відповідно до законодавства міністерствами, іншими центральними й місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, іншими бюджетними установами, а також підприємствами та організаціями незалежно від форми власності, організаційно-правових форм, відомчої належності та підпорядкованості, які отримують кошти з бюджетів та державних цільових фондів, коштів і матеріальних цінностей, їх збереженням, веденням і достовірністю бухгалтерського обліку та фінансової звітності; розроблення пропозицій щодо усунення виявлених недоліків і порушень та попередження їх появи в майбутньому [5]
	Дотримання законодавства про державні закупівлі [5]	
		Використання бюджетних коштів, отриманих на виконання державних програм, перевірку фінансово-господарської діяльності стосовно бюджетних позик, позик і кредитів, гарантованих коштами бюджетів, цільового використання дотацій та субсидій, інших бюджетних асигнувань, коштів державних

		цільових фондів, належне виконання державних контрактів, проавансованих за рахунок бюджетних коштів [5]
--	--	---

Закінчення таблиці

1	2	3
Діяльність підконтрольних об'єктів, що підлягають контролю	Діяльність щодо використання і збереження державних фінансових ресурсів, необоротних та інших активів, правильність визначення потреби в бюджетних коштах і взяття зобов'язань, ефективне використання коштів і майна, стан і достовірність бухгалтерського обліку та фінансової звітності [5]	Міністерства та інші органи виконавчої влади, державні фонди, фонди загальнообов'язкового державного соціального страхування, бюджетні установи і суб'єкти господарювання державного сектору економіки, а також підприємства, установи та організації, які отримують (отримували в періоді, який перевіряється) кошти з бюджетів усіх рівнів, державних фондів та фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування або використовують (використовували в періоді, який перевіряється) державне чи комунальне майно [5]
		Фінансова діяльність щодо використання коштів, матеріальних цінностей та їх збереження, стан і достовірність бухгалтерського обліку та фінансової звітності [5]

Отже, можна зробити висновки, що форма викладу та зміст законодавчих актів значно узагальнені в новому форматі. Багато функцій розширені, але основні завдання та підконтрольні органи й операції цих органів значно узагальнені. Позитивні ці зміни чи негативні, покаже лише час. Та все ж основною метою цієї реформації є необхідність реформувати систему фінансового контролю, узагальнювати її, залишати лише ті підрозділи й структури, які, насамперед, важливі для ефективного здійснення фінансового контролю в Україні, чітко розподіляти функції між підрозділами, чітко формулювати обов'язки начальників підрозділів та голів Державних фінансових інспекцій в областях, як це зазначено в положенні про Державну фінансову інспекцію України. Та найважливіше те, що Державна фінансова інспекція не лише стала фіскальним органом, але й проводить державний фінансовий аудит, що дає змогу підприємству за допомогою рекомендацій аудиторів виправити недоліки, відхилення від норми. Можна звернутися до міжнародних методів здійснення державного фінансового контролю і провести аналіз можливості впровадження їхнього досвіду в нашій країні.

Наук. керівн. Гавкалова Н. Л.

Література: 1. Басанцов І. В. Стандартизація фінансового контролю як один із початкових етапів реформування контрольної системи України / І. В. Басанцов // Вісник Української академії банківської справи. – 2008. – № 1. – С. 33–39. 2. Кінашук Л. Фінансовий контроль в системі державного управління / Л. Кінашук

// Підприємство, господарство і право. – 2008. – № 11. – С. 97–99. 3. Дмитренко Г. В. Проблеми удосконалення державного фінансового контролю в контексті зарубіжного досвіду / Г. В. Дмитренко // Економіка та держава. – 2009. – № 7. – С. 76–79. 4. Плескач В. Л. Фінансовий контроль у контексті трансформаційних процесів економіки / В. Л. Плескач // Фінанси України. – 2009. – № 6. – С. 85–92. 5. Про Державну фінансову інспекцію України : Положення від 23 квітня 2011 року № 499/2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://portal.rada.gov.ua/>. 6. Сайт інформаційного порталу ВВР. – Режим доступу : <http://portal.rada.gov.ua>.

7. Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні : Постанова від 5 липня 1993 р. № 515 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://portal.rada.gov.ua/>. 8. Стефанюк І. Б. Теоретичні засади побудови нової системи державного фінансового контролю підприємницької діяльності / І. Б. Стефанюк // Фінанси України. – 2007. – № 11. – С. 137–146.